

Toekomstbestendig vo in Maastricht

Advies van de Commissie Route Voortgezet
Onderwijs Maastricht 2040

21 maart 2023

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Opdracht en aanpak van de commissie	4
3. Stand van zaken huidig vo-aanbod volgens gesprekspartners	8
4. Waarnemingen eerder gelopen processen	11
5. Gemeenschappelijke basis toekomstbestendig vo in Maastricht	15
6. Ontwerpcriteria en denkrichting route vo Maastricht	19
Bijlage 1 Eerdere uitgangspunten	25
Bijlage 2 Overzicht huidige vo-scholen Maastricht	26
Bijlage 3 Leerlingprognose	27
Bijlage 4 Leerlingaantallen per niveau	28

Voorwoord

Het onderwijs van onze kinderen gaat velen aan. Wie wil er nu niet als ouder het beste onderwijs voor zijn of haar kind? En als kind of jong volwassene begrijp je maar al te goed, dat de schooltijd grote invloed heeft op jouw verdere leven. Hoe beter het onderwijs je uitdaagt en aansluit bij jouw talenten en omstandigheden, des te beter jouw welbevinden en schoolprestaties. Honderden zeer gemotiveerde volwassenen werken daar dagelijks aan mee in de vele Maastrichtse scholen. Want werken in en voor het onderwijs is zoveel meer dan zomaar een baan. De Maastrichtse samenleving heeft baat bij een onderwijsaanbod, waar naast de onderwijskundige doelen ook de sociaal-maatschappelijke factoren inclusief de zorg voor leerlingen, die een extra steun in de rug nodig hebben, op waarde wordt geschat. Onderwijs is immers een belangrijke drager van samenlevingsopbouw. Daarmee worden de sociaaleconomische effecten van goed onderwijs, bijvoorbeeld voor de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt niet minder belangrijk.

Kortom: goed onderwijs wordt door velen belangrijk geacht. En dat is terug te vinden in de betrokkenheid van velen bij de vraag, die centraal staat in ons advies: hoe komen we tot een zo passend, uitdagend en robuust mogelijk aanbod van voortgezet onderwijs in onze stad. Die grote betrokkenheid heeft de afgelopen tien jaren ook geleid tot - soms felle - discussies over keuzes en richtingen, over gebouwen en concepten, over aantallen en beelden, over rollen en bevoegdheden, en over wensen met betrekking tot het toekomstplaatje van het Maastrichts vo. Om allerlei redenen heeft het echter ook geleid tot vertraging en tot onduidelijkheid over het toekomstbeeld. Een impasse dreigde.

Wij kregen van de rectoren van de Maastrichtse vo-scholen en daarin gesteund door hun bestuur de opdracht om geheel onafhankelijk het proces van de afgelopen jaren te beschouwen en hen te adviseren welke stappen nu het beste kunnen worden gezet. Wij kozen ervoor om met zoveel mogelijk stakeholders open gesprekken te voeren en de stemming te peilen. We hebben die gesprekken een grote rol laten spelen in ons uiteindelijk advies. Graag wil ik op deze plek alle gespreksdeelnemers van harte bedanken voor hun constructieve deelname en openheid!

Van één onderwerp zijn we afgebleven: dat van de ruimtelijke ordening en locatiekeuzes. Wij vinden namelijk dat eerst het onderwijs aan zet is om richting te bepalen en het vervolgens de opdracht aan gemeente en onderwijsbestuur is om die richting zo goed mogelijk in de hele stad te laten landen. Sowieso pleiten wij voor rolvastheid in de overleggen, die ongetwijfeld naar aanleiding van ons advies zullen volgen.

Ik dank op deze plek Susanne de Zwart en Bram Lankreijer van Berenschot voor de ondersteuning en organisatie van ons werk, daarbij logistiek geholpen door het bureau van LVO. Maar mijn dank gaat in hoge mate uit naar mijn mede-commissieleden, die allen geheel vrijwillig met grote passie en forse tijdinzet aan het advies hebben meegewerkt. Het doet deugd te kunnen zeggen, dat het advies unaniem door ons wordt gedragen. De route naar 2040 start vandaag en het lijkt niet onmogelijk daar 2030 van te maken, al zult u mij niet kwalijk nemen het jaartal niet heilig te verklaren. Gewoon beginnen!

Theo Bovens

HOOFDSTUK 1

Opdracht en aanpak van de commissie

Toekomstbestendig vo in Maastricht

Opdracht commissie vanuit een onafhankelijke blik

De rectoren van de Maastrichtse vo-scholen en het bestuur van LVO hebben in juli 2022 besloten een pas op de plaats te maken met de doorontwikkeling van de toekomstvisie van het voortgezet onderwijs (vo) in Maastricht. Om de draad weer op te pakken, hebben zij de commissie ARVO Maastricht 2040 ingesteld met als doel het proces verder te versnellen en vooral met een onafhankelijke en frisse blik de route naar een gedragen toekomstvisie voor het vo in Maastricht te beziën.

De commissie heeft van de rectoren van alle Maastrichtse vo-scholen en het bestuur van LVO de opdracht meegekregen een brede gespreksronde uit te voeren met in- en externe stakeholders met als doel:

- te komen tot een schets van de huidige situatie;
- goed te luisteren naar de stakeholders, met hen in gesprek te gaan om eerder opgestelde uitgangspunten te toetsen (bijlage 1) en van hen te horen wat nodig is om te komen tot een gedragen keuze.

Op basis van het algemene beeld uit de gespreksronde komt de commissie tot een advies over:

- de perspectieven van interne/externe stakeholders;
- op welke onderdelen een gemeenschappelijke basis bestaat en op welke niet;
- een aanpak voor het vervolg.

De opdracht van de commissie strekt zich nadrukkelijk niet uit tot een visie op huisvesting en (toekomstige) locaties van vo-scholen.

De commissie is als volgt samengesteld:

- **Theo Bovens** (voorzitter), oud gouverneur Limburg, oud-bestuursvoorzitter Open Universiteit;
- **Pauline Smeets**, bestuurslid Limburgse Werkgeversvereniging, kringvoorzitter Zuid-Limburg, toezichthouder in zorg en onderwijs;
- **Margo de Kock**, directeur ECI Cultuurfabriek, oud-directeur Ronald McDonald Huis Maastricht;
- **Bert Nelissen**, oud-bestuursvoorzitter koepelorganisatie INNOVO primair onderwijs;
- **Luc Verburgh**, bestuursvoorzitter Zuyd Hogeschool.

De opdracht is belangeloos uitgevoerd door de commissie. De ondersteuning van de commissie is uitgevoerd door bureau Berenschot.

Werkwijze van de commissie

De commissie heeft de eerder opgestelde plannen over de visie op het aanbod van het vo-onderwijs in Maastricht en de daarop volgende besluitvorming bestudeerd. Deze kern-documenten vormden de basis voor de gespreksronde, die de commissie in de maanden december 2022 en januari 2023 heeft uitgevoerd met belanghebbenden van het voortgezet onderwijs in Maastricht. Het ging steeds om open gesprekken, waarin een aantal vragen is langsgelopen:

Toekomstbestendig vo in Maastricht

- Waarop zijn de eerdere processen om te komen tot een gedragen toekomstvisie vastgelopen?
- Welke kansen en uitdagingen zijn er voor het vo in Maastricht nu en in de toekomst? Wat voor onderwijsaanbod hoort daarbij en wat vinden de belanghebbenden van de huidige visie en uitgangspunten?
- Wat wordt belangrijk gevonden voor het proces om (snel) te komen tot keuzes voor een toekomstbestendig en uitdagend vo-aanbod in Maastricht?

De commissie heeft gesproken met een afvaardiging van: leerlingen, ouders, MR-leden, docenten, medewerkers en directieteams van de verschillende Maastrichtse scholen. Daarnaast sprak de commissie met de rectoren van de Maastrichtse vo-scholen, het College van Bestuur en de Raad van Toezicht van LVO. Buiten de betrokkenen van de Maastrichtse scholen is gesproken met de betrokken wethouders van de gemeente Maastricht, een afvaardiging van de gemeenteraad, besturen uit het primair onderwijs, het Vista College, Hogeschool Zuyd en de Universiteit Maastricht en een afvaardiging vanuit het beroepenveld/bedrijfsleven. Doorgaans zijn de gesprekken gevoerd met drie of meer leden van de commissie. Middels een eigen emailadres en het secretariaat was de commissie daarnaast bereikbaar voor derden die informatie wilden delen. Hiervan is ook gebruik gemaakt door een aantal partijen.

De commissie heeft dit advies opgesteld met in achtneming van de kerndocumenten en de bevindingen uit de gespreksronde. De commissie heeft zelf géén nieuw onderzoek gedaan naar feiten en cijfers of gebruik gemaakt van andere bronnen buiten de eerdere plannen, die door LVO zijn opgesteld in de jaren 2018 - 2022. De commissie heeft zichzelf - afgeleid van haar opdracht - de volgende vragen gesteld:

- Wat is de rode draad in de waarnemingen uit de gesprekken waarom de eerdere processen zijn gestrand om te komen tot een gedragen toekomstvisie?
- Welke kansen en uitdagingen zien de gesprekspartners voor het vo in Maastricht nu en in de toekomst? Welk onderwijsaanbod hoort daarbij? Wat vinden de belanghebbenden van de huidige visie? Waarvoor is een gemeenschappelijke basis en waarvoor juist niet? Welke punten verdienen nog verdieping en/of nadere invulling?
- Welke randvoorwaarden geven de gesprekspartners mee voor een gedragen proces, dat op korte termijn leidt tot gedragen besluitvorming?

De aard en uitkomsten van de gesprekken hebben de commissie erin gesterkt, dat het vo in Maastricht op dit moment gebaat is bij een heldere denklijn, zowel op de uitgangspunten voor het maken van keuzes als op het proces hoe te komen tot een gedegen besluitvorming. De commissie heeft er daarom voor gekozen om in het laatste hoofdstuk van deze rapportage ontwerpcriteria te formuleren en op basis daarvan een advies op te stellen voor de contouren van het toekomstig aanbod. Tot slot formuleert de commissie een gezamenlijke opdracht voor de rectoren.

Toekomstbestendig vo in Maastricht

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beeld van de stand van zaken van het vo-aanbod in Maastricht. De commissie heeft dit hoofdstuk opgesteld op basis van de uitkomsten uit de gesprekken. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op de analyse en waarnemingen van de commissie op het gelopen proces: waarom staan we waar we staan? Hoofdstuk 4 draait om de verwachtingen en wensen van de stakeholders. Op welke punten is een gemeenschappelijke basis, die als vertrekpunt kan dienen? Vervolgens destilleert de commissie in hoofdstuk 5 op basis van deze gemeenschappelijk basis een aantal ontwerpcriteria voor de toekomstvisie en geeft de commissie een advies over de contouren van het vo-aanbod in de toekomst. In dit hoofdstuk komt tevens de route aan bod waarlangs de Maastrichtse rectoren komen tot een gedegen uitwerking samen met haar stakeholders.

HOOFDSTUK 2

Stand van zaken huidig vo-aanbod volgens gesprekspartners

In dit hoofdstuk geeft de commissie een beknopt beeld van hoe wordt aangekeken tegen de huidige situatie op basis van de uitkomsten uit de gespreksronde. De commissie vroeg de gesprekspartners waarom een toekomstvisie op het vo-aanbod in Maastricht noodzakelijk is en waarop wat hen betreft urgentie zit.

Toekomstbestendig vo in Maastricht

Kwaliteit van het Maastrichtse vo-onderwijs op orde

De commissie constateert, dat het Maastrichtse vo-onderwijs de kwaliteit op orde heeft kijkend naar de landelijke inspectienormen. Maastrichtse scholen scoren boven het landelijk gemiddelde op indicatoren als slagingspercentages en handhaving schooladvies. Op basis van de huidige kwaliteitsindicatoren wordt nu geen urgente aanleiding gevoeld om het Maastrichtse vo-aanbod te herstructureren. De commissie heeft ook geen signalen ontvangen dat er op dit moment financiële redenen zijn om acute maatregelen te treffen. Een overzicht van de Maastrichtse vo-scholen en hun aanbod is opgenomen in bijlage 2.

Differentiatie en keuzemogelijkheden

In Maastricht wordt al vele jaren gesproken over de toekomst van het voortgezet onderwijs vanuit het perspectief van leerlingendaling in relatie tot het blijven bieden van kwalitatief hoogwaardig onderwijs met voldoende keuzemogelijkheden. Op basis van recente cijfers en prognoses lijkt de leerlingendaling nu tot stilstand gekomen. In bijlage 3 zijn de actuele cijfers opgenomen uit de 1 oktober-telling 2022 van de leerlingaantallen verdeeld over de verschillende scholen en stromen. In de laatste kolom is ook de 'gezonde schoolnorm' opgenomen. Deze in de sector gebruikelijke vuistregel wordt door de rectoren als uitgangspunt gebruikt om te bezien of een opleiding voldoende leerlingen heeft om zowel kwaliteit als voldoende differentiatie te kunnen (blijven) bieden.

De commissie heeft de gesprekspartners gevraagd hoe zij aankijken tegen het huidige onderwijsaanbod. Hierbij is het volgende naar voren gekomen:

- Voor een deel van de scholen wordt geen directe noodzaak gevoeld om het aanbod te herzien, de kwaliteit is op orde en de prognose van leerlingaantallen vormt voor deze individuele scholen geen aanleiding om maatregelen te treffen. Wel wordt aangegeven, dat het doorontwikkelen van onderwijs(vormen) of differentiaties is afgeremd in de afgelopen jaren mede als gevolg van ontstane onduidelijkheid over de toekomstvisie.
- Op onderdelen wordt wel degelijk noodzaak gevoeld om het aanbod te herzien en dit is bij de commissie onder de aandacht gebracht. Het gaat om het aanbod van VMBO Maastricht en om het vwo bij het Bonnefanten college. Aangegeven werd dat het aantal leerlingen op deze plekken te klein is om de leerlingen de keuzes en de omgeving te kunnen bieden, die gewenst is.

Toekomstbestendig vo in Maastricht

- De schoolkeuze van leerlingen en ouders wordt door verschillende factoren bepaald, niet enkel op het onderwijsaanbod of het onderwijsconcept. Het gaat dan bijvoorbeeld om begeleiding, cultuur en sfeer van de school, imago, afstand en keuzes van de sociale omgeving. Op deze vlakken is in Maastricht wat te kiezen. Keuze op puur onderwijskundige profilering wordt door de gesprekspartners weinig benoemd. Als uitzondering hierop wordt het Bernard Lievegoed College genoemd. Meer keuze is volgens de gesprekspartners wenselijk, profilering van de scholen wordt daarbij van belang geacht, zoals bijvoorbeeld het tweetalig onderwijs (TTO).
- Er zijn Maastrichtse leerlingen die kiezen om buiten de stad vo-onderwijs te volgen, bijvoorbeeld in België. Hiervoor wordt gekozen vanwege het pedagogisch klimaat, specifieke vakmanschapsopleidingen of islamitisch onderwijs. Daarnaast is het initiatief voor een nieuwe vo-Montessori-school (vwo) in een gevorderd stadium.

Aansluiting bij bredere onderwijsambities: wens bij po, mbo en ho voor nauwere samenwerking en gezamenlijke arrangementen

Uit de gesprekken met de onderwijspartners buiten de vo-scholen heeft de commissie opgetekend, dat er breder de behoefte bestaat om te komen tot het verbeteren van de aansluitingen tussen de verschillende onderwijssectoren. Daarnaast zijn er wensen vanuit het po en het mbo om samen met het voortgezet onderwijs te komen tot gezamenlijke arrangementen om zo de keuzes voor Maastrichtse leerlingen te verbreden en te verdiepen. Er is recent een convenant afgesloten tussen het voortgezet onderwijs en het primair onderwijs -inclusief speciaal onderwijs- voor het uitvoeren van een gezamenlijke agenda voor zo inclusief mogelijk onderwijs (school in school concepten, verbetering van begeleiding en een warme overdracht). Deze plannen moeten nog verder geïmplementeerd worden. Maastrichtse scholen hebben daarnaast de ambitie uitgesproken, dat vso-leerlingen in principe een diploma behalen op een vo-school.

Ook is er een gezamenlijke agenda voor een doorlopende leerlijn met het vervolgonderwijs. Deze agenda wordt ook gemonitord. Tegelijk is de wens uitgesproken om de samenwerking verder te versterken. Het gaat dan bijvoorbeeld om het versterken van studie- en beroepskeuzeoriëntatie en het verder verbeteren van de aansluiting vo-mbo, bijvoorbeeld in de vorm van doorlopende leerlijnen en/of delen van locaties.

Huisvesting

De gesprekspartners van de commissie hebben zonder uitzondering aangegeven, dat er urgentie is op het gebied van huisvesting op een groot deel van de Maastrichtse vo-scholen. Sommige gebouwen zijn echt niet meer geschikt, andere kunnen nog een tijdje mee, mits er minimaal noodzakelijk onderhoud wordt gepleegd. Een deel ervan wordt overigens op dit moment al aangepakt. In de plannen van 2018 werd al geconstateerd dat er achterstanden zijn bij het investeren in gebouwen en anno 2023 is deze noodzaak alleen maar groter en manifester geworden.

HOOFDSTUK 3

Waarnemingen eerder gelopen processen

Toekomstbestendig vo in Maastricht

Kort terugblik op eerder opgestelde plannen

Het vo-onderwijsaanbod in Maastricht en de wijze waarop dat is georganiseerd is al meer dan een decennium onderwerp van gesprek. De commissie heeft het plan van 2018 (het *Masterplan (her)inrichting vo en huisvesting in Maastricht*) en aanvullend daarop het plan van 2022 (de *Toekomstvisie Aanbod VO Maastricht 2.0*) van 2022 bestudeerd.

Samengevat waren deze plannen erop gericht om:

- om te gaan met de krimp door herinrichting van het onderwijs;
- onderwijsvernieuwing weer op gang te brengen;
- de gebouwen te vernieuwen;
- onduidelijkheid bij ouders weg te nemen;
- vertrouwen bij stakeholders te herstellen.

In het plan van 2018 is een samenvattende analyse (blz. 5) opgenomen van de keuzes en uitvoering van het daarvoor opgestelde herschikkingsplan uit 2012 *Onderwijs Ontwikkeling op Maat* (ook wel 'domeinenplan' genoemd):

'Met herschikkingsplan in 2012 is een poging gedaan om te saneren'. 'Rekenkundig was dit een doordachte oplossing om de ontgroening en de gevolgen daarvan het hoofd te bieden. Ouders, personeel en uiteindelijk ook de politiek in Maastricht kregen echter geen goed gevoel bij de herschikkingsoperatie en ervoeren die als te snel en teveel van bovenaf opgelegd, zonder breed verworven draagvlak.'

In 2017-2018 is een brede stuurgroep ingericht in samenspraak met het College van B&W van Maastricht met de opdracht om een masterplan op te stellen, vormgegeven van onderop. In dit masterplan zijn verschillende scenario's uitgewerkt. Na vaststelling van het Masterplan medio 2018 is er een eindscenario geformuleerd (augustus/september 2018) en vond er besluitvorming plaats om een fusieonderzoek te doen tussen het Porta Mosana College en het Sint-Maartenscollege (november 2018). Daarna heeft de gemeenteraad in mei-juni 2019 unaniem ingestemd met een fusie tussen beide scholen. Vervolgens stakte het proces, omdat de medezeggenschapsraden van het Sint-Maartenscollege en het Porta Mosana College met veel vragen bleven zitten. In september 2019 trok de aankomend voorzitter van LVO de conclusie dat er een pauze moest worden ingelast.

Daarop voortbouwend is in 2021/2022 een *Toekomstvisie Aanbod VO Maastricht 2.0* opgesteld op basis van voortschrijdend inzicht naar aanleiding van een consultatietraject met verschillende stakeholders. Naar aanleiding van dit traject is opnieuw een pas op de plaats gemaakt met de gemeenteraadsverkiezingen en aansluitende college-formatie in aantocht.

De stukken die de commissie heeft doorgenomen, zien er doorwrocht uit: er is al ontzettend veel zinvol werk verricht. Zowel in 2017/2018 als in 2021/2022 is een proces doorlopen met de relevante stakeholders, zijn verschillende scenario's opgesteld en afgewogen tegen eerder met elkaar vastgestelde uitgangspunten.

Toekomstbestendig vo in Maastricht

Probleemanalyse volgens de gesprekspartners

De commissie heeft de gesprekspartners gevraagd waarom het in de afgelopen jaren ondanks bovenstaande pogingen toch niet gelukt is te komen tot een gedragen toekomstplan.

De volgende aspecten zijn benoemd als redenen die daaraan ten grondslag hebben gelegen.

Aanvliegroute en urgentie

Stakeholders geven aan, dat in het verleden de directe aanleiding om gezamenlijk het vo-aanbod in Maastricht tegen het licht te houden teveel werd ingegeven door andere zaken dan onderwijsinhoud en keuzemogelijkheden voor leerlingen. Het leek dan voornamelijk te gaan om financiën of huisvesting. Het is voor een groot deel van de gesprekspartners niet helder, waarom een breed masterplan voor het vo noodzakelijk was, ondanks de onderbouwing die daarvoor in alle plannen wordt gegeven.

De commissie heeft waargenomen dat de inhoudelijke urgentie met name door interne stakeholders grotendeels niet herkend wordt. Er wordt inmiddels wel urgentie gevoeld om snel duidelijkheid te krijgen. Dat geeft ruimte om door te ontwikkelen en -niet onbelangrijk- om de huisvesting op orde te brengen.

De keuzes die gemaakt moeten worden over een nieuwe inrichting van het vo-aanbod in Maastricht, moeten volgens de gesprekspartners steeds starten vanuit de leerling en bij iedere stap in het proces moet de toekomstige leerling voor ogen worden gehouden.

Planvorming: transparantie en navolgbaarheid

De plannen zijn alomvattend, het gaat over de herinrichting van het gehele vo-onderwijs in Maastricht. De aspecten van de herinrichting zijn niet los van elkaar te bezien, dat maakt de plannen complex, zeker voor stakeholders die niet betrokken zijn geweest bij alle aspecten van de planvorming. De commissie hoorde terug dat medewerkers bijdragen hebben geleverd aan onderdelen van de verschillende plannen, maar zich vervolgens niet of niet voldoende konden herkennen in het uiteindelijke eindresultaat.

Daarnaast werd aangegeven dat de plannen scenario's schetsen voor de toekomst en veelal ook een uitgebreide uitwerking geven van de bijbehorende maatregelen. Voor de belanghebbenden was niet direct duidelijk af te leiden, wat de afwegingen zijn geweest voor de voorstellen en wat daarbij de doorslaggevende factoren waren en welke scenario's bijvoorbeeld nog meer waren afgewogen.

Stakeholders - zowel intern als extern - hebben aangegeven, dat in de plannen sommige zaken niet benoemd leken te worden of gekoppeld werden aan andere thema's. Voorstellen voor het veranderen van de denominatie leken bijvoorbeeld meer bedoeld voor het administratief oplossen van een BRIN-nummer probleem. Dit leidde tot onnodige complexiteit en het ontbrak zo aan transparantie volgens de stakeholders.

Toekomstbestendig vo in Maastricht

Besluitvormingsproces

De commissie hoorde regelmatig terug, dat het niet helder was wie waarover ging in welk stadium van besluitvorming:

- De gemeente kreeg zaken voorgelegd, waar de gemeente feitelijk niet over gaat en tegelijk agendeerde de gemeente zelf ook onderwerpen, die onder verantwoordelijkheid van de scholen vallen.
- Voor gesprekspartners was het niet helder wie nu de besluiten nam bij LVO. Was dat het College van Bestuur van LVO, de individuele rectoren of de gezamenlijkheid van Maastrichtse rectoren? Dit hing mede samen met tussentijdse aanpassingen van het besturingsmodel van LVO. Er is van een regionaal besturingsmodel (clustering) overgegaan naar een decentraal model met directe lijnen van rectoren naar het CvB. De scholen worden in dit model geacht zich enerzijds te profileren als eigenstandige school en tegelijk gezamenlijk op te komen voor het belang van het Maastrichts vo-onderwijs als geheel. Er zijn beelden ontstaan van 'een bestuur op afstand', mede voortkomend uit de casus over de examenproblematiek bij VMBO Maastricht in 2018. Dit heeft niet meegewerkt aan het vertrouwen in LVO.
- Er is veel wisseling geweest van bestuurders, directeuren, gemeenteraadsleden en wethouders. Steeds werd opnieuw begonnen met een alomvattend plan en ook dat kwam het vertrouwen in bestuurders en leidinggevenden niet ten goede.
- Belangen en acties van externe stakeholders hebben op sommige momenten de besluitvorming gefrustreerd of op scherp gezet. Zo voerde de gemeente ruimtelijke orderingsdiscussies tot ongenoegen van stakeholders, leidde de wens van het mbo om gezamenlijk huisvesting te organiseren af van de onderwijskundige visie op het vo en ageerden buurtraden buitengewoon fel tegen de komst van een grote campus.

Als er wel besluiten werden genomen, dan werden deze niet of deels doorgezet, zoals bij het domeinenplan van 2012. Daarbij speelde ook dat stakeholders, die zich minder goed konden vinden in eerder genomen besluiten, zich daarbij niet neerlegden en zijn doorgegaan met een eigen agenda.

Tot slot werd benoemd dat verschillende stakeholders belangen behartigen van de eigen achterban zonder het algemene belang voor 'de Maastrichtse leerling' voor ogen te houden. Stakeholders zijn soms een eigen route gaan varen, soms in bilaterale relaties, zoals de MR-en, de gemeenteraad en individuele scholen. Hierbij is de common ground uit zicht geraakt.

HOOFDSTUK 4

Gemeenschappelijke basis toekomstbestendig vo in Maastricht

De commissie heeft in open gesprekken met stakeholders gesproken over wat de gesprekspartners belangrijk vinden voor het aanbod van toekomstig vo-onderwijs in Maastricht. De eerder opgestelde interne visies zijn daarbij meegenomen. Welke kansen en uitdagingen zijn er voor het vo in Maastricht nu en in de toekomst? Wat voor onderwijsaanbod hoort daarbij en wat vinden de belanghebbenden van de huidige visie? Waar is een gemeenschappelijke basis voor? En waar is *common ground* op het te lopen proces?

Toekomstbestendig vo in Maastricht

Snelheid geboden, maar zorgvuldigheid is cruciaal

Er is wel degelijk een brede behoefte op korte termijn aan een duidelijk verwoorde, navolgbare en gedragen toekomstvisie voor het vo-onderwijs in Maastricht. De roep om een gedragen toekomstbeeld wordt door vrijwel alle stakeholders onderschreven. De commissie heeft daarbij tevens een grote behoefte gehoord aan een zorgvuldig proces. In de gesprekken kwam telkens ook naar voren, dat alle interne stakeholders het belangrijk vinden om betrokken te worden. Men kan alleen tot een gedragen toekomstvisie komen als docenten, MR-leden, MT's, ouders en leerlingen worden meegenomen in de besluiten en die ook ondersteunen. Het proces moet tot uitkomsten leiden, waarin de bijdragen van de verschillende stakeholders herkenbaar zijn en in de besluitvorming op een transparante manier zijn afgewogen. Daarmee voorkom je dat stakeholders apart van elkaar ruimte nemen om de besluitvorming te frustreren. Tegelijk is er dus zowel behoefte aan focus als aan snelheid. Niemand zit te wachten op (opnieuw) jarenlange trajecten. Er is echter ook toenemend begrip voor de situatie dat niet alle wensen kunnen worden vervuld en dat keuzes noodzakelijk zijn.

Kwaliteit, keuzevrijheid en ontmoeting belangrijkste uitgangspunten

Onbetwiste prioriteit bij de gesprekspartners is kwalitatief hoogwaardig onderwijs, waarin wat te kiezen valt. Keuzes gaan dan met name om de cultuur op school, het onderwijsaanbod (zoals verschillende keuzeprofielen, tweetalig onderwijs of andere mogelijkheden om het curriculum te verrijken) en het onderwijsconcept. Het gaat de gesprekspartners om onderwijs, waar leerlingen zich volop kunnen ontplooiën, waar ze moderne middelen tot hun beschikking hebben en onderwijs kunnen volgen in veilige, toekomstbestendige gebouwen/omgeving.

De volgende uitgangspunten werden daarnaast belangrijk geacht:

- Bevorderen van de ontmoeting in en tussen scholen en onderwijssoorten, waardoor leerlingen met een uiteenlopende achtergrond en verschillende leerniveaus elkaar kunnen blijven ontmoeten.
- Scholen met voldoende leerlingaantallen op verschillende locaties (spreiding over de stad), levensvatbaar en duurzaam met ruimte voor innovatie en ruimte voor profilering.
- De leerling die op een bepaalde locatie start met een opleiding moet deze idealiter ook op die locatie kunnen afronden.
- Kunnen werken aan onderwijs aansluitend bij de behoefte van de leerlingen, inclusief onderwijs en goede keuze-oriëntatie.
- Huisvesting móet dringend worden opgepakt.

Toekomstbestendig vo in Maastricht

Breed voorbereidend MBO met een goed imago en doorstroommogelijkheden

Er wordt breed noodzaak gevoeld om goed vmbo-onderwijs (met de vier leerwegen basis (b), kader (k), gemengd (gl) en theoretisch (tl)) op peil te houden. Daarbij is extra aandacht nodig voor de leerwegen basis/kader om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk profielen daarbinnen op kwalitatief hoogwaardig niveau kunnen worden aangeboden.¹ Maastricht als stad heeft dit nodig en het is behalve voor leerlingen ook belangrijk voor de regionale arbeidsmarkt. Het imago van het voorbereidend mbo moet nog verder worden verbeterd, want dat is goed voor leerlingen, ouders en de maatschappelijke- en economische ontwikkeling van de regio. De commissie kreeg in dit verband alvast de suggestie te spreken over 'vorbereidend mbo' in plaats van vmbo en neemt die over.

¹ Het vmbo kent voor de beroepsgerichte programma's 10 profielen, geclusterd in een aantal sectoren: economie, techniek, zorg en welzijn, groen en een sectoroverstijgend profiel.

Om de profielen van het voorbereidend mbo onderwijs b/k kwalitatief hoogwaardig en betaalbaar te kunnen verzorgen met de toekomstige leerlingaantallen is het nodig om dit op één plek te clusteren. Dit heeft de voorkeur van de gesprekspartners boven het aanbieden van een 'uitgekleed' aanbod op twee locaties. Om doorstroom te bevorderen wordt een goede aansluiting van het vmbo- b/k naar het vmbo-gl en tl zeer van belang geacht. Dat geldt vervolgens ook voor een goede aansluiting tussen het voorbereidend mbo en de havo.

Géén 'leerfabrieken', wel spreiding over de stad

Tijdens de gesprekken is de commissie ook een aantal onderwerpen tegengekomen, dat of bij niemand op draagvlak kan rekenen, of zelfs zorgt voor wrijving, of waar verdeeld over wordt gedacht. Het ging hierbij om:

- Géén grote concentratie van onderwijs, géén grootschaligheid; niemand wil één vo-campus creëren met duizenden leerlingen. Het geografisch clusteren van teveel onderwijsaanbod brengt door veel verkeersstromen druk en onrust mee voor de nabije buurt. Docenten moeten de leerlingen bij naam kennen. Tijdens de gesprekken zijn acceptabele aantallen genoemd van rond de 1000 - 1200 leerlingen, zodat de (sociale) veiligheid geborgd kan worden.
- In relatie met het voorgaande punt wordt enige spreiding van het vo-onderwijs over de stad Maastricht van belang geacht, mede ook in het kader van toegankelijkheid en keuzemogelijkheden. De gesprekspartners gaven overigens aan dat fietsafstand van leerlingen niet de doorslag geeft bij de keuze voor een school.
- In eerdere plannen voor het voortgezet onderwijs in Maastricht was sprake van (geografische) clustering van verschillende scholen.
 - Voor Terra Nigra (praktijkonderwijs) geldt dat er geen behoefte is om dit te clusteren met ander onderwijs.
 - Voor NOVO College (Eerste Opvang Anderstaligen) geldt dat de behoefte aan clustering klein is, en als er geclusterd wordt dan bij voorkeur bij een school met alle onderwijssoorten.
 - Hoewel de samenwerking van het vmbo met het mbo gericht op doorlopende leerlijnen als waardevol wordt gezien, zien weinigen de noodzaak om- zoals in eerdere plannen voorgesteld - het onderwijs hiertoe fysiek samen te plaatsen.

Toekomstbestendig vo in Maastricht

De volgende punten zijn wel benoemd, maar zijn niet (breed) besproken in alle gesprekken, waardoor het draagvlak niet getoetst, noch zeker is:

- *Onderwijsinnovatie* in de zin van daadwerkelijk andere onderwijsconcepten/didactiek. Tijdens de gesprekken werd onderwijsvernieuwing niet of nauwelijks uitdrukkelijk benoemd. Wel vernieuwing in de zin van keuzemogelijkheid (vakken zoals cultuur, talen, muziek, sport etc.), maar niet in de zin van didactische benaderingen of onderwijskundig profiel.
- *Denominatie* geldt als ondergeschikt belang in de ogen van het grootste deel van de stakeholders ten opzichte van uitgangspunten als kwaliteit en keuzevrijheid. Wel is aangegeven dat denominatiediscussies mogelijk oneigenlijk worden gebruikt om te sturen op andere zaken dan het onderwijs (aansturing, oprichten van scholen, aannamebeleid van leerlingen).
- *10-14-aanbod* wordt met name benoemd door de besturen in het primair onderwijs als alternatief voor leerlingen voor wie de keuze voor het vo te vroeg komt. Deze vorm van onderwijs is verder niet in gesprek gebracht en zou in een vervolg door de directies van de Maastrichtse scholen kunnen worden verkend.
- Het coalitieakkoord van de gemeente Maastricht meldt brede scholengemeenschappen met een zo ruim als mogelijk aanbod van opleidingen aan beide zijden van de Maas als aan te houden uitgangspunt.

HOOFDSTUK 5

Ontwerpcriteria en denk- richting route vo Maastricht

Zoals in het eerste hoofdstuk aangegeven, hebben de aard en uitkomsten van de gesprekken de commissie erin gesterkt, dat het vo in Maastricht op dit moment gebaat is bij een heldere denklijn, zowel op de uitgangspunten voor het maken van keuzes als op het proces hoe te komen tot een gedegen besluitvorming. De commissie heeft er daarom voor gekozen om in dit laatste hoofdstuk ontwerpcriteria te formuleren en op basis daarvan een advies op te stellen voor de contouren van het toekomstig aanbod. Tot slot formuleert de commissie een gezamenlijke opdracht voor de rectoren.

Toekomstbestendig vo in Maastricht

Ontwerpcriteria voor het toekomstige vo-aanbod

Vanuit de geconstateerde gemeenschappelijke basis heeft de commissie een aantal ontwerpcriteria geformuleerd, die logischerwijze volgen uit de gesprekken met de stakeholders:

1. Keuzemogelijkheid wordt van belang gevonden. In de stad werken we aan kwalitatief goede scholen, waarbij iedere school een duidelijk profiel heeft.
Ontwerpcriterium: keuzemogelijkheid per schoolsoort², dus per schoolsoort in ieder geval meer dan één school.
2. Spreiding van scholen
Ontwerpcriterium. Onderwijsaanbod aan zowel de west- als de oostzijde van de Maas.
3. Ontmoeting en totale schaalgrootte: de gewenste ontmoeting tussen leerlingen van verschillende onderwijsstromen impliceert een combinatie van schoolsoorten en daarmee ook een zekere schaalgrootte. Deze is door de stakeholders begrensd.
Ontwerpcriterium: creëer brede scholen tot een maximum van ca. 1200 leerlingen.
4. Betaalbaarheid: er moet rekening worden gehouden met een minimale omvang per schoolsoort om betaalbaarheid van profielkeuze-mogelijkheden te kunnen garanderen.
Ontwerpcriterium: hanteer de vuistregels voor levensvatbare scholen per schoolsoort.
5. Zoveel mogelijk profielen aanbieden op het voorbereidend mbo-b/k: om de profielen van het voorbereidend mbo onderwijs kwalitatief hoogwaardig en betaalbaar te kunnen verzorgen met de toekomstige leerlingaantallen is het nodig om dit op één plek te clusteren. Bundeling van de profielen op één locatie geeft onder andere de mogelijkheid up-to-date praktijkruimten voor de leerlingen van alle leerjaren ter beschikking te hebben; een zienswijze met een gedragen basis onder de gesprekspartners. Vanuit dit uitgangspunt wordt/is het mogelijk om een breed aantal profielen en binnen de profielen kwalitatief hoogwaardig onderwijs te realiseren, waarmee leerlingen goed worden voorbereid op het mbo.
Ontwerpcriterium: vmbo- b/k in Maastricht verzorgt zoveel mogelijk profielen.
6. Aan het imago van het voorbereidend mbo moet worden gewerkt. De beste locatie en het mooiste gebouw van Maastricht is een goed startpunt. Met goed onderwijs in een aantrekkelijke omgeving wordt bijgedragen aan het verbeteren van het imago van praktisch gericht onderwijs.
Ontwerpcriterium: het vmbo met praktijkruimten op de mooiste locatie.

² Het voortgezet onderwijs bestaat uit de volgende schoolsoorten: vwo (voorbereidend wetenschappelijk onderwijs), havo (hoger algemeen voortgezet onderwijs) en het vmbo (voorbereidend middelbaar beroeps onderwijs). Bij het vmbo zijn er vier leerwegen: de basisberoepsgerichte leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg, de gemengde leerweg en de theoretische leerweg.

Tot slot: Huisvesting speelt een belangrijke rol in het keuzegedrag van ouders en leerlingen. Om de scholen hierin een vergelijkbaar vertrekpunt te geven, is het belangrijk dat alle Maastrichtse scholen (gaan) beschikken over een modern - bij voorkeur nieuw - duurzaam gebouw aansluitend bij het onderwijs van deze tijd en toekomstbestendig.

Toekomstbestendig vo in Maastricht

Denkrichting voor toekomstig aanbod

Vanuit de opgehaalde ontwerpcriteria uit de gespreksronde blijven verschillende scenario's mogelijk. Geredeneerd vanuit de common ground is een aantal scenario's overigens ook niet meer mogelijk. Het geheel overziend, adviseert de commissie de rectoren van de Maastrichtse vo-scholen het volgende:

Er is (onderwijskundig) geen urgentie om het onderwijs van het Bernard Lievegoed College, United World College (UWC), Terra Nigra of het NOVO College op dit moment aan te passen. Deze scholen bieden een specifieke onderwijssoort aan die niet elders in Maastricht wordt verzorgd. De commissie adviseert dan ook om dit onderwijsaanbod ongewijzigd te laten. Uiteraard ziet de commissie dat ook hier vraagstukken qua huisvesting (gaan) spelen, maar deze zijn nu niet prioritair. In een later stadium in het besluitvormingsproces kan dat wel nog worden meegenomen.

Op basis van de ontwerpcriteria; ontmoeting, kwaliteit, keuzemogelijkheid, betaalbaarheid en clustering in niet té grote eenheden (ca. 1200 leerlingen) ligt het voor de hand om drie scholengemeenschappen te vormen, waarin de leerlingen en medewerkers vanuit verschillende schoolsoorten elkaar ontmoeten. Deze worden gevormd vanuit het huidige Bonnefantien College, het huidige Porta Mosana College, het huidige Sint-Maartenscollege en het huidige VMBO Maastricht.

De commissie denkt daarbij aan de volgende eenheden van ca. 1200 leerlingen:

- Een school met havo, vmbo gl/tl en vmbo b/k: deze school biedt naast havo en vmbo gl/tl een breed vmbo basis/kader met zoveel mogelijk uitstroomprofielen. Te overwegen is om op deze school de beroepsgerichte oriëntatie te versterken met bijvoorbeeld een praktijkhavo in het aanbod.³
- Een onderwijsgemeenschap met daarin vmbo gl/tl, havo en vwo. Deze school geldt als een brede scholengemeenschap met meer horizontaal verweven onderwijs, waarin de verschillende niveaus elkaar gemakkelijk ontmoeten.
- Een scholengemeenschap met meer verticaal gescheiden onderwijs met havo en vwo als aanbod (lyceum) met een sterke profilering op de individuele schoolsoorten.

Hiermee ontstaan samen met het Bernhard Lievegoed College (vwo, havo, vmbo tl, vmbo b/k profiel dienstverlening) vier levensvatbare scholen, die voldoende schaalgrootte hebben om breed en goed kwalitatief onderwijs aan te bieden en samen voor de stad in staat zijn om een breed palet aan onderwijskeuzes mogelijk te maken. De leerlingen kunnen daarmee in Maastricht kiezen tussen:

- Twee vmbo b/k afdelingen. Eén breed vmbo-basis/kader met zo veel mogelijk profielen en één basis/kader opleiding met een breed profiel (dienstverlening);
- vmbo tl op 3 plekken;
- vier havo-afdelingen;
- drie vwo's⁴.

³ De afgelopen jaren werd de wens om een praktijkgerichte component toe te voegen aan het havo-curriculum steeds luider, om op die manier havo's beter voor te bereiden op het vervolgonderwijs en kennis te laten maken met het toekomstig werkveld. Op verzoek van het ministerie van OCW zijn daartoe inmiddels examenprogramma's ontwikkeld. Deze zijn in de pilotfase bij verschillende havo's.

⁴ Het initiatief voor een Montessorischool in Maastricht, heeft de intentie om met een vwo-afdeling van start te gaan in 2024. Mogelijk is er hierdoor in de toekomst sprake van vier vwo-afdelingen waar leerlingen uit kunnen kiezen.

Toekomstbestendig vo in Maastricht

Het is aan de Maastrichtse rectoren om na te denken over hoe de scholen hun eigen profiel kunnen vormgeven rekening houdend met de gewenste onderlinge verscheidenheid. Op basis van de opgehaalde behoeften uit de gesprekken, raadt de commissie aan om in ieder geval in de profilering van de scholen de volgende profielkenmerken in te bouwen:

- een school met een klassieker onderwijsconcept;
- een school met een wat vernieuwender concept;
- een tweejarige brugklas;
- tweetalig onderwijs;
- een technasium;
- een sport-profiel;
- een kunst & cultuurprofiel;
- etc.

Ook kan er sprake zijn van verschil in denominatie tussen de verschillende scholen. Naast algemeen bijzonder zijn bijvoorbeeld ook een openbare en een katholieke school mogelijk.

De vier scholen zouden ongeveer van vergelijkbare grootte zijn, waarbij ook de verschillende onderwijssoorten binnen deze scholen in evenwichtige en levensvatbare verhouding zijn. Fluctuaties in leerlingenaantallen moeten (bijvoorbeeld door de gebouwelijke inrichting) in beperkte mate kunnen worden opgevangen, daarbij wel oog houdend voor de verhouding van de onderwijssoorten binnen de scholen. Ook ligt er voor de scholen nog de uitdaging om de aansluiting met vso te borgen in het onderwijs zowel inhoudelijk als gebouwelijk. De gemaakte keuze om vso-leerlingen uit de diplomalijn zo veel mogelijk hun diploma op een vo-school te laten halen, is verstandig en belangrijk vanuit het oogpunt van inclusiviteit. Niettemin blijft een vso-school nodig voor leerlingen in de lijn dagbesteding en in de lijn arbeidsmarkttoeleiding en voor de uitwisseling en inzet van specifieke vso-expertise in het vo.

Gezamenlijke opdracht voor de rectoren

In hoofdstuk 3 is teruggekeken op eerdere planvorming en besluitvormingsprocessen op basis van de gespreksronde. Om tot het gewenste zorgvuldige proces te komen en tegelijkertijd tegemoet te komen aan de wens om snelheid te maken, geeft de commissie de rectoren de volgende uitgangspunten mee voor de te bewandelen route:

Werk gezamenlijk bovenstaande denkrichting uit op basis van de voorgestelde kaders. De toekomst van het vo-aanbod in Maastricht raakt alle scholen én van alle scholen wordt actie verwacht in uitdagende profilering, samenwerking, uitwisseling, opvang van leerlingen, het creëren van keuzemogelijkheden, en het verrijken van aanbod en repertoire. Bewaak de zo groot mogelijke rijkdom aan keuzes. Werk gezamenlijk toe naar het ontwerp (profiel, basisfilosofie) van de drie nieuwe eenheden in samenwerking en samenhang met de scholen, die niet direct onderdeel uitmaken van de nieuwe eenheden en in samenwerking met het bureau van LVO. Daarbij is tevens de oproep om breder te denken dan alleen de vo-leeftijd en vanuit doorgaande lijnen te kijken. Met name op de overgangen [voorschools-schools; po-vo; vo-mbo; vo-hbo/wo] is wederzijdse aandacht en structureel contact essentieel ook met andere partners -zoals kindpartners- en de gemeente.

De inhoud en reikwijdte van de samenwerking van de rectoren vraagt om explicitering: waar zijn wij samen van en waarin is de eigen school leidend? Hoe gaan wij om met tegenstrijdige

Toekomstbestendig vo in Maastricht

belangen? Hoe gaan wij samen de samenwerking aan met de in- en externe stakeholders? Werk dit uit met het College van Bestuur en communiceer de werkwijze aan in- en externe stakeholders.

Vertrekpunt: transparantie, navolgbaarheid en snelheid

De analyse van eerdere planvorming en besluitvorming leert dat navolgbaarheid en transparantie over de vervolgstappen de belangrijkste uitgangspunten moeten zijn van de nieuw in te zetten route. Vertrouwen is hierbij een sleutelbegrip. Laat zien wat het vertrekpunt is, wees transparant over de overwegingen en de afwegingen die worden gemaakt en neem de stakeholders daar stap voor stap in mee. Transparant en navolgbaar betekent overigens niet dat alle interne- en externe stakeholders bij iedere stap in het proces betrokken moeten worden. Het is in dit proces onmogelijk om voor iedere keuze 100% draagvlak te ambiëren. Het is wel gewenst om transparant te zijn over welke partij wanneer gevraagd wordt mee te denken in de planvorming. Communiceer in de tussenliggende periodes over tussentijdse resultaten en geef voortgangsinformatie over het proces. Daarnaast beveelt de commissie aan het besluitvormingsproces direct uit te lijnen bij aanvang van de opdracht en daarin etappes in te bouwen, zodat degenen die de besluiten moeten nemen overzicht houden en de consequenties van de besluiten kunnen overzien.

De commissie adviseert de planning van de besluitvorming en het transitietraject compact te houden.

Grofweg voorziet de commissie dat in het restant van schooljaar 2022-2023 de vijf rectoren zich uitspreken over het advies van ARVO Maastricht 2040 (vóór 15 mei 2023). Vervolgens neemt het College van Bestuur voor de zomervakantie (15 juli) van 2023 een besluit en legt dit voor aan de Raad van Toezicht van LVO.

In het schooljaar 2023-2024 gaan de rectoren vervolgens aan de slag met het uitwerken van de profilering van de scholen. Dit doen ze in samenspraak met de medezeggenschap van de scholen. Ze leggen de afspraken vast en werken een gezamenlijk transitieplan uit.

De gemeente kan (in samenwerking met de scholen) in de tussentijd de huisvestingsplannen al uitwerken.

Vanaf september 2024 wordt er eendrachtig gewerkt aan de implementatie van de transitie.

Tot slot

Het onderwijsaanbod van Maastricht de komende jaren voldoet aan de meeste behoeften die een moderne stedelijke samenleving nodig heeft. Aandacht voor de aansluiting met po, aandacht voor de aansluiting naar mbo/hbo/wo, aandacht voor leerlingen die wat extra zorg nodig hebben, dat alles zal een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn van de schoolteams en -directies van alle vo-scholen.

Er is voor de Maastrichtse leerling wat te kiezen. Naast het vso (po), Terra Nigra, het NOVO College en het UWC telt de stad vier robuuste, veilige scholen en onderwijsgemeenschappen

Toekomstbestendig vo in Maastricht

van verschillend profiel en cultuur, verspreid over de stad. De omvang van elke school garandeert geborgenheid. Een uitdagend schoolklimaat met voldoende aandacht voor onderwijskundige vernieuwing zal tot bovengemiddelde resultaten leiden.

Maar voor dit toekomstbeeld is ieders betrokkenheid en inzet nodig: van het onderwijsveld, ouders/leerlingen, de bestuurders en de gemeente. En de vaste overtuiging dat investeren in goed onderwijs en goede onderwijsvoorzieningen uiteindelijk de toekomst van Maastricht bepalen.

Bijlage 1 Eerdere uitgangspunten

Uitgangspunten 2018

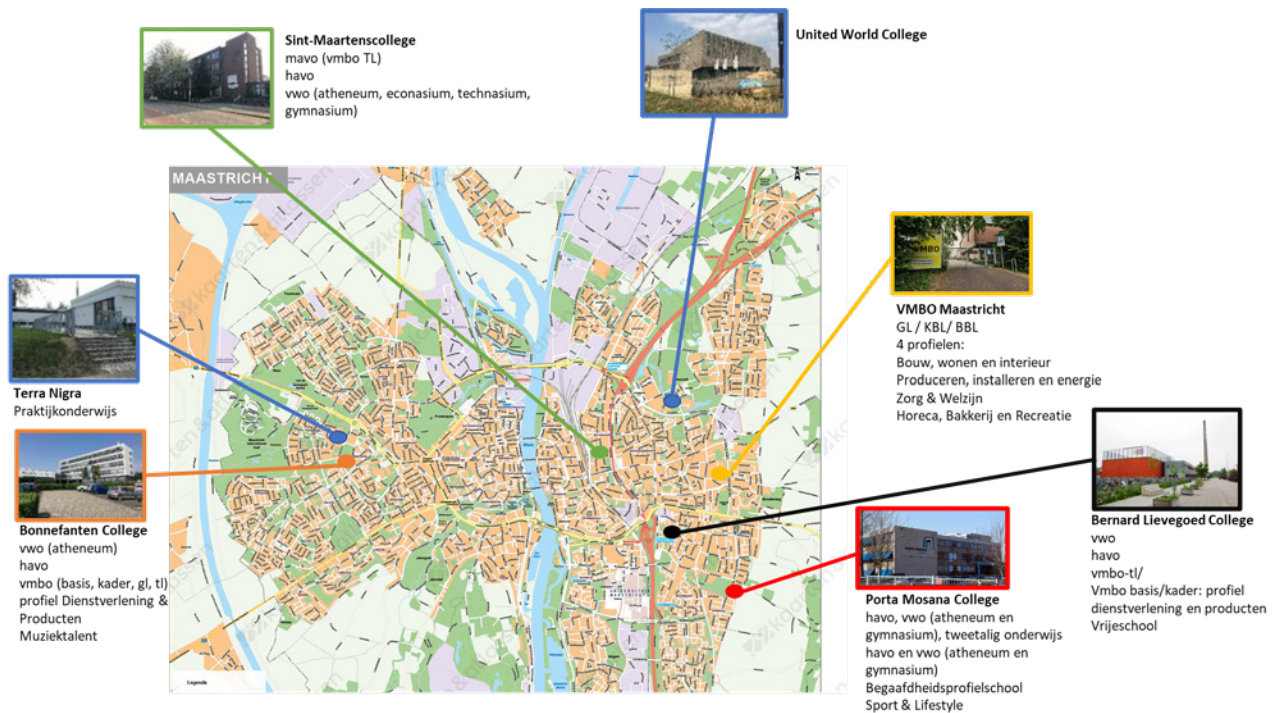
- Voor de samenleving kwalitatief, hoogwaardig onderwijs, waarin te kiezen valt, met volwaardig vmbo-beroepsonderwijs dat ruime keuzemogelijkheden in profielen biedt.
- Bevorderen van de ontmoeting in en tussen scholen: brede scholengemeenschappen, dakpansgewijs ingerichte tweejarige brugklassen voor iedereen.
- Doorlopende leerlijn: leerlingen moeten ononderbroken leerweg kunnen afleggen zonder onnodige herhaling of hiaten. De leerling moet altijd de mogelijkheid hebben school af te maken op de locatie waar ze gestart zijn.
- Onderwijs op de kaart zetten samen met bedrijfsleven en vervolgopleidingen.
- Goed onderwijs bieden waar leerlingen zich thuis voelen, waar zij zich volop kunnen ontplooiën en waar ze moderne middelen in toekomstbestendige gebouwen ter beschikking hebben.
- Spreiding van het onderwijsaanbod over de stad, geografisch en op onderwijssoort.
- Veiligheid onderweg van en naar school, in en rond de schoolgebouwen. Gezamenlijk gebruik van voorzieningen, sociale veiligheid.
- Grote(re) scholen met voldoende leerlingaantallen op elke locatie, met een volwaardig en rijk aanbod aan onderwijs. Voldoende volume om levensvatbaar en duurzaam te zijn, kwalitatief goed onderwijs te verzorgen, te organiseren en duurzaam te exploiteren ('gezonde school').
- Samenwerking met profilering in plaats van concurrentie: blijvende afstemming tussen scholen over aanbod, kwaliteit, gedeelde voorzieningen en optimaal gebruik van locaties.

Uitgangspunten 2021

In de meest recente toekomstvisie Maastricht 2.0 zijn, op basis van bovenstaande uitgangspunten samengevat de volgende keuzes voorgesteld:

- Het vormen van drie scholengemeenschappen in Maastricht: een lyceum in Maastricht West, een cluster van scholen in Maastricht Oost en een vrije school (daarnaast het United World College).
- Het cluster van scholen in Maastricht Oost bestaat uit kleinschalige overzichtelijke units/vleugels/paviljoens. Samen waar het kan, apart waar het moet.
- Het clusteren van het vmbo voor zowel de onder- als de bovenbouw naar één locatie. Deze clustering wordt als noodzakelijk gezien om een breed en volwaardig vmbo beroepsonderwijs met kwaliteit te kunnen blijven bieden, bij voorkeur in de nabijheid van het mbo, het praktijkonderwijs en het NOVO college (er blijft een beperkt vmbo-aanbod op het Bernard Lievegoed College).
- Concentreren van het Nederlandstalig gymnasium.

Bijlage 2 Overzicht huidige vo-scholen Maastricht

Bijlage 3 Leerlingprognose

<i>Instnr</i>	<i>Naam</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031	2036	2041
26HL00	SSVO Terra Nigra	253	246	249	246	245	244	246	251	250	252
27ZJ00	Bonnefantencollege	534	819	827	827	835	840	851	882	882	887
27ZJ01	Bonnefantencollege	258									
Maastricht West van de Maas		1045	1065	1076	1073	1080	1084	1097	1133	1132	1139
<i>Instnr</i>	<i>Naam</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031	2036	2041
27VG00	Porta Mosana College	1152	1189	1200	1189	1184	1187	1189	1202	1193	1207
27VG01	Porta Mosana VMBO	275	201	152	151	154	158	159	161	160	162
27VG04	UWC Maastricht	555	615	625	631	633	644	644	650	643	644
27ZH00	Sint-Maartenscollege	474	422	401	398	395	397	398	404	401	403
27ZH02	Sint-Maartenscollege	1058	1051	1095	1086	1085	1093	1096	1113	1105	1114
27ZJ02	Bonnefantencollege BL	885	913	919	914	913	918	918	921	912	926
Maastricht Oost van de Maas		4399	4391	4392	4369	4364	4397	4404	4451	4414	4456
Totaal		5444	5456	5468	5442	5444	5481	5501	5584	5546	5595

Uit: Leerlingenprognose voortgezet onderwijs 2021 Maastricht, door Pronexus, mei 2021.

Bijlage 4 Leerlingaantallen per niveau

Leerlingen per onderwijssoort en per locatie VO scholen
Maastricht (excl. vavo-leerlingen en UWC)

	VMBO Maastricht (*)	Porta Mosana College	Sint-Maartenscollege	Bernard Lievegoed College	Bonnefanten College	Terra Nigra Praktijkschool	Totaal	Norm gezonde school
Praktijkonderwijs						215	215	
VMBO basis/kader	222			35	351		608	
VMBO GL	52						52	
VMBO TL	22		285	130 vmbo TL leerjaar 3 en 4	231		668	
VMBO TL/Havo/vwo leerjaar 1 en 2				359 vmbo TL/havo/vwo leerjaar 1 en 2			359	
Totaal VMBO	296		285		582			400
Havo		181	466	336 havo leerjaar 3, 4 en 5	294		1277	375
Havo TTO		89					89	
Atheneum NL		348	317	87 leerjaar 3 t/m 6	68		820	
Atheneum TTO		421					421	
Gymnasium NL		10	153				163	
Gymnasium TTO		215					215	
Totaal VWO		994	470		68			450
Totaal	296	1264	1221	947	944 (**)	215	4887	

Leerlingtelling 1 oktober 2022

Commissie ARVO Maastricht 2040

Theo Bovens (voorzitter), oud gouverneur Limburg,
oud-bestuursvoorzitter Open Universiteit

Pauline Smeets, bestuurslid Limburgse Werkgeversvereniging, kringvoorzitter Zuid-Limburg,
toezichthouder in zorg en onderwijs

Margo de Kock, directeur ECI Cultuurfabriek, oud-directeur Ronald McDonald Huis Maastricht

Bert Nelissen, oud-bestuursvoorzitter koepelorganisatie INNOVO primair onderwijs

Luc Verburgh, bestuursvoorzitter Zuyd Hogeschool

Secretariaat Commissie:

Susanne de Zwart & Bram Lankreijer, bureau Berenschot.